

EVALUAREA FITOPREPARATELOR CU ACȚIUNE HEPATOPROTECTOARE

*Evaluation of phytopreparations with hepatoprotective action*Maria Cojocaru-Toma^{1,2}Catedra Farmacognozie și botanică farmaceutică, USMF „Nicolae Testemițanu”
Centrul de Cultivare a Plantelor Medicinale USMF „Nicolae Testemițanu”**Rezumat**

Problema hepatitelor rămâne a fi stringentă pentru Republica Moldova și prin urmare, necesitatea evaluării plantelor medicinale cu acțiune hepatoprotectoare este incontestabilă, atât din punct de vedere medico- social, cât și economic. Au fost evaluate plantele medicinale cu acțiune hepatoprotectoare din flora Republicii Moldova, având în vedere morbiditatea și mortalitatea prin hepatite în Republica Moldova. S-au evaluat fitopreparatele după Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor din Republica Moldova. Astfel, din 6350 produse înregistrate, 175 sunt cu acțiune hepatoprotectoare, dintre care: 36 produse vegetale, 62 specii medicinale, fitopreparate monocomponente 37 și fitopreparate multicomponente în număr de 40.

Cuvinte cheie: hepatite, morbiditate, plante medicinale, produse vegetale, specii medicinale, fitopreparate, hepatoprotectoare.

Summary

Hepatitis is a problem for the Republic of Moldova and the assessment of medicinal plants that improves the function of liver it is important from two points of view: social – medical and economical. Medicinal hepatoprotective plants growth in Republic of Moldova have been studied and was characterised rate of hepatitis. The assess of List of Authorized Medicines in Republic of Moldova shows that from 6350 recordet, 175 are hepatoprotective like: vegetal products – 36, medicinal species – 62, phytodrugs of single species – 37 and phytodrugs in combination – 40.

Key words: hepatitis, morbidity, medicinal plants, vegetal products, medicinal species, phytodrugs, hepatoprotective.

Obiectivele lucrării

Scopul cercetărilor întreprinse a fost evaluarea plantelor medicinale din flora Republicii Moldova cu acțiune hepatoprotectoare, având în vedere morbiditatea și mortalitatea prin hepatite în Republica Moldova, în baza publicațiilor științifice și identificarea speciilor din flora Republicii Moldova după determinant, cât și caracterizarea fitopreparatelor hepatoprotectoare după Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor.

Materiale și metode de cercetare

Plantele medicinale cu acțiune hepatoprotectoare, au fost identificate după determinatoarele de plante din flora Moldovei și evaluate după Farmacopeele de referință, ghiduri farmacoterapeutice și Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor din Republica Moldova [3; 4; 6].

Rezultate și discuții

Hepatitele virale și non-virale, atât la adulți, cât și la copii, au fost și continuă să fie o problemă medico -socială și economică. Hepatita se manifestă asimptomatic și în multe cazuri, se depistează tardiv, când ficatul este deja afectat. Infecția poate pătrunde în organism prin transfuzii de sânge, prin utilizarea ustensilelor medicale sau seringilor contaminate, cât și pe cale sexuală. De asemenea, persoanele se pot molipsi atunci când fac manichiură, pedichiură, tatuaj în condiții nesterile. Statisticile oficiale sunt extrem de îngrijorătoare. Conform estimărilor Organizației Mondiale a Sănătății, două miliarde de persoane în lume au fost în contact cu virusul hepatitei B, dintre care 350 milioane au devenit purtători cronici și, potențial, au

un risc înalt de infectare cu virusul hepatitei D, circa 170 milioane sunt infectate cu virusul hepatitei C și mai mult de 10 milioane – cu virusul hepatitei D. Cu toate că, indicele morbidității prin hepatite virale s-a redus în Moldova, pentru perioada 1997-2010, ca rezultat al vaccinării contra hepatitelor, de la 25,46 la 100 mii populație în anul 1997 până la 2,66 în anul 2010, pentru hepatita virală B, continuăm să depășim multe țări prin hepatite, după indicele morbidității: Austria - 0,04 cazuri la 100 mii populație, Franța - 0,2, Malta - 0,9, Portugalia - 0,5, Italia - 1,4, Germania - 1,0, Ungaria - 0,8, Olanda - 1,4, Finlanda - 0,9. [5].

Astfel, afecțiunile hepatice crează grave probleme de sănătate, pot influența capacitatea de muncă și calitatea vieții, iar studiul fitopreparatelor cu acțiune hepatoprotectoare rămâne o direcție prioritară, prin elaborarea formelor medicamentoase noi și extinderea Nomenclatorului de Stat al Medicamentelor cu aceste produse, prioritar fabricate în Republica Moldova. În contextul celor elucidate, ne-am propus ca scop evaluarea plantelor medicinale din flora Moldovei cu acțiune hepatoprotectoare, prin identificarea lor în baza cercetărilor științifice, după determinant și Farmacopeelor de referință conform ordinului Ministerului Sănătății nr. 113 din 17.02. 2011 „Cu privire la aprobarea Farmacopeelor de referință în Republica Moldova”.

Plantele medicinale au demonstrat, de secole, efectele lor benefice în tratamentul hepatitelor. În general, plantele cu acțiune hepatoprotectoare sunt bogate în polifenoli: Armurariu, Anghinaria, Păpădia, Rostopasca, Sunătoarea, cunoscându-se faptul că patologiiile hepatice presupun necroză celulară și stres oxidativ. Compușii polifenolici manifestă un efect antioxidant puternic, iar în cadrul acestor

compuși, anume flavonoidele manifestă un efect hepatoprotector deosebit. De menționat, și acțiunea antioxidantă a vitaminelor A, C, E în speciile cu conținut de vitamine, cum ar fi: Măceșul, Porumbul, Cicoarea, Urzica, Gălbenelele. Principiile active: flavonoidele, vitaminele, manifestă acțiunea hepatoprotectoare prin captarea radicalilor liberi. Antioxidanții acționează prin cedarea și completarea ultimului strat electronic al radicalilor liberi, care ne fiind deficitar în electroni, își pierde capacitatea nocivă de acțiune. Este de dorit ca nivelul și acțiunea radicalilor liberi să fie sub capacitatea de acțiune a antioxidantilor. Atunci când acțiunea radicalilor liberi o depășește pe cea a antioxidantilor (stres oxidativ), au loc fenomene de îmbătrânire celulară precoce, fapt ce poate conduce la instalarea unor afecțiuni, inclusiv hepatite, ciroze hepatice [1; 2].

În valorificarea plantelor medicinale din flora Moldovei cu acțiune hepatoprotectoare s-a reevaluat determinantul și Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor din Republica Moldova, după: produse vegetale, specii medicinale și fitopreparate cu acțiune hepatoprotectoare”[3; 6].

În rezultatul reevaluării fitopreparatelor hepatoprotectoare după Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor,

constatăm că din 6350 de poziții, înregistrate în Republica Moldova, 176 sunt hepatoprotectoare, dintre care: produsele vegetale – 37 (21%); speciile medicinale – 62 (35%);

fitopreparatele monocomponente – 37 (21%); fitopreparatele multicomponente – 40 (23%). Constatăm că în topul plantelor medicinale cu acțiune hepatoprotectoare, se clasează: *Silybum marianum* cu 31 de produse, *Calendula officinalis* – 18, *Mentha piperita* – 16, *Rosa canina* – 14, *Zea mays* – 13, *Achillea millefolium* – 13, *Hypericum perforatum* – 12, *Chelidonium majus* – 11, *Urtica dioica* – 9, *Taraxacum officinale* – 8, *Glycyrrhiza glabra* – 8, *Cynara scolymus* – 6, *Helechrysum arenarium* – 5, *Melilotus officinalis* – 4, *Symphytum officinale* – 4, *Berberis vulgaris* – 2, *Agrimonia eupatoria* – 2 preparate medicamentoase.

Concluzii. Evaluarea plantelor medicinale din flora Moldovei cu acțiune hepatoprotectoare rămâne o direcție prioritară de cercetare, în valorificarea acestor specii, prin studiul principiilor active, responsabile de acțiunea hepatoprotectoare, valorificarea plantelor medicinale din flora Republicii Moldova cu acțiune hepatoprotectoare și obținerea de noi fitopreparate hepatoprotectoare.

Bibliografie

1. Ayres D. Loike J. Chemical, biological and clinical properties, University Press, Cambridge, 1990, p. 145-234.
 2. Grigorescu Emil, Ciulei I., Stănescu Ursula „Index fitoterapeutic”, Editura Medicală, București, 1986, p.401-411.
 3. Matcovschi Constantin, Safta Vladimir. „Ghid farmacoterapeutic”, Editura „Vector V-N” SRL, Chișinău, 2010. 1253 p.
 4. Negru A. „Determinator de plante din flora Republicii Moldova”, Chișinău 2007, 391 p.
 5. Program Național de Combatere a Hepatitelor virale B, C și D, pentru anii 2012-2016, publicat în Monitorul Oficial Nr. 34-37 din 17.02.2012.
 6. www.amed.md (Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor R. Moldova).
-